

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

**Факультет фізичного виховання і спорту
Кафедра спортивно-педагогічних дисциплін**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА КОМАНДНИХ ВИДІВ СПОРТУ (ФУТЗАЛ)

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Освітня програма «Середня освіта (Фізична культура)»
Предметна спеціальність А4.11 Середня освіта (Фізична культура)
Спеціальність А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Галузь знань А Освіта

Затверджено на засіданні
кафедри спортивно-педагогічних дисциплін
Протокол № 7 від «30» грудня 2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Методика командних видів спорту (футзал)
Викладач (і)	Маланюк Любомир Богданович кандидат наук з фізичного виховання і спорту
Контактний телефон викладача	+380501399419
Е-mail викладача	liubomyr.malaniuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Згідно графіка

2. Анотація до навчальної дисципліни

Дисципліна призначена для студентів першого курсу першого (бакалаврського) рівня предметної спеціальності А4.11 Середня освіта (Фізична культура) та покликана сформулювати у них теоретичні знання з методики командних видів спорту, зокрема футзалу, а також технічні і тактичні навички з цього виду спорту.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Методика командних видів спорту (футзал)» є оволодіння технікою і тактикою футзалу, розвиток рухових якостей для успішної гри в футзал, забезпечення рухової активності студентів, підвищення працездатності організму, засвоєння знань з теорії і практики суддівства з футзалу.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності
<p>ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері освіти (фізична культура), що передбачає застосування теорій, технологій та методів відповідних наук, педагогіки, психології, теорії та методики фізичної культури, фізіології, біомеханіки, морфології і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу у закладах освіти, а також у сфері шкільного туризму.</p>
<p>Загальні компетентності</p> <p>ЗК1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК4. Здатність до організаційної роботи, взаємодії в колективі, вміння враховувати психоемоційні особливості окремих осіб, зокрема та колективу загалом.</p> <p>ЗК5. Здатність працювати в команді, виконувати роботу в групі під керівництвом лідера, мати навички, що демонструють здатність до врахування вимог трудової дисципліни і інтересів колективу.</p> <p>ЗК9. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p>
<p>Фахові компетентності</p> <p>ФК3. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з фізичної культури.</p> <p>ФК4. Здатність аналізувати особливості сприйняття та засвоєння учнями навчальної інформації з метою прогнозу ефективності та корекції навчально-виховного процесу з фізичного виховання.</p> <p>ФК7. Здатність оволодівати базовими і новими видами спортивно-оздоровчої діяльності.</p> <p>ФК9. Здатність здійснювати профілактику травматизму, забезпечувати охорону життя і здоров'я дітей.</p>

Програмні результати навчання
<p>ПРН-1. Знати законодавчу базу щодо завдань, цілей, принципів, засад функціонування повної загальної середньої освіти в Україні; законодавчі акти України в галузі охорони дитинства про захист прав дітей та забезпечення їх повноцінного розвитку; сфери фізичної культури.</p> <p>ПРН-3. Знати вимоги до оформлення документації та основні закономірності побудови документів для здійснення навчального процесу з фізичної культури.</p> <p>ПРН5. Знати вікові закономірності та закономірності розвитку фізичних (рухових якостей) у різних видах рухової активності.</p> <p>ПРН-16. Вміти складати планувальну і звітну документацію, організовувати та проводити масові спортивно-оздоровчі заходи та спортивні змагання.</p>

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	8
семінарські заняття / практичні / лабораторні	22
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Предметна спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2	A4.11 Середня освіта (Фізична культура)	1	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	Кількість год.		
	лекції	практичні	сам. роб
Тема 1. Вступ до предмету. Історія розвитку міні-футболу та футзалу.	2		6
Тема 2. Особливості підготовки футзалістів. Види підготовки.			6
Тема 3. Організація і проведення змагань з футзалу та міні-футболу. Документація з проведення змагань.		2	6
Тема 4. Удари по м'ячу внутрішньою, середньою і зовнішньою стороною стопи та носком. Способи переміщення футзалістів. Методика початкового навчання ударів по м'ячу різними частинами стопи у міні-футболі.	2	2	6

Тема 5. Техніка виконання і навчання зупинки м'яча середньою частиною підйому, стегном, груддю, головою, удари по м'ячу головою.	2	2	6
Тема 6. Техніка навчання ведення м'яча у футзалі. Методика початкового навчання ведення м'яча різними частинами підйому та перекатами.		2	6
Тема 7. Техніка виконання і навчання обманним рухам в міні-футболі та футзалі.	2	2	6
Тема 8. Техніка навчання відбору м'яча.		2	6
Тема 9. Методика навчання командним діям у нападі.		4	6
Навчальна практика.		4	6
Контрольні нормативи з технічної і фізичної підготовки.		2	
Всього	8	22	60

6. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни		
Види навчальної роботи		Максимальна кількість балів
Практичні навички	Робота на парах	50
Теоретичні знання	Тестування, усна відповідь	20
Самостійна робота	Індивідуальні завдання, КСР	30
Максимальна кількість балів		100

Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навч. роботи	Графік навчального процесу								ІЗ	Разом
	Номер практичного заняття							КСР		
	1	2-3	4-5	6	7	8-10	11			
Т	100		100		100		100			10
УВ	100	100	100	100	100	100	100			10
ПН	100	100	100	100	100	100	100			50
СР								100	100	30
Разом										100

Примітка. Позначено:

Т – тестовий контроль знань;

УВ – усна відповідь;

ПН – практичні навички;

СР – самостійна робота;

КСР - контроль самостійної роботи.

Оцінювання відповідей студентів на практичних і семінарських заняттях відбувається за **100 бальною шкалою**.

Підсумкова оцінка за вивчення дисципліни складається із математичної суми балів за практичні навички (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,5, відповідно максимальний бал за *практичні навички* може скласти **50 балів**), отриманих балів за *самостійну роботу* (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,3, відповідно максимальний бал за самостійну роботу може скласти **30 балів**), оцінки за *теоретичні знання* (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на

ваговий коефіцієнт 0,2, відповідно максимальний бал може скласти **20 балів**).

Теоретичні знання студентів оцінюються шляхом тестування та їх усної відповіді на заняттях. Максимальна кількість балів за даний вид робіт становить – **20 балів**.

Тестовий контроль рівня знань студентів проводиться під час кожного практичного заняття і реалізується в системі дистанційного навчання або на паперових носіях.

Максимальна кількість балів, набрана під час тестового контролю на кожному практичному занятті, становить 100 (виставляється згідно % правильних відповідей).

Проходження всіх тестових завдань є обов'язковим для кожного студента.

На кожному занятті студент може отримати оцінку за **усну відповідь** (УВ), участь у дискусії, розв'язування ситуаційних задач тощо. Максимально можлива кількість балів під час кожного заняття – 100.

Під час **практичних занять** студенти виконують практичні роботи з метою оволодіння практичними навиками (ПН). За кожним тематичним модулем передбачено виставлення оцінки за практичні навички. Оцінка виставляється за результатами виконання практичних видів робіт. Виконання всіх видів практичних робіт і здача супровідної документації є обов'язковою для усіх студентів. Максимально можлива кількість балів, яку може отримати студент за **практичні навички** становить **50 балів**.

Оцінка **самостійної роботи студентів** здійснюється шляхом тестування **КСР** та виконання **індивідуальних завдань**. Максимальна кількість балів за даний вид робіт становить – **30 балів**.

Індивідуальне завдання (ІЗ) є обов'язковим для виконання кожним студентом. Реалізується виконання індивідуального завдання шляхом підготовки та оприлюднення презентації-доповіді згідно обраної тематики. Тематика для індивідуальних завдань є розроблена у відповідності до актуальних питань галузі та згідно програмного матеріалу курсу.

Можливе формулювання індивідуальної теми за межами пропонованої тематики з урахуванням бажання студентів, їх існуючих вмінь, навиків та уподобань, імовірного майбутнього працевлаштування, а також спортивної спеціалізації. Відбувається це за результатами індивідуальної співбесіди.

Максимально можлива кількість балів за індивідуальне завдання -100.

Індивідуальні завдання оприлюднюються у вигляді доповіді - презентації на відповідному практичному занятті згідно встановлених дат і термінів. Якщо індивідуальне завдання не було представлено вчасно без поважної причини, отримати максимальну кількість балів неможливо.

Контроль самостійної роботи (КСР) відбувається згідно затвердженого університетом графіка навчального процесу за розкладом.

Для цього студент має самостійно опрацювати програмові питання у відповідності до теми.

З темами, які виносяться на контроль самостійної роботи, студент знайомиться на початку семестру. У методичних рекомендаціях до контролю самостійної роботи вказується тема (и), перелік програмових питань, які студент має опанувати, літературні джерела для опрацювання та інші матеріали за необхідності.

Контроль самостійної роботи реалізується шляхом проходження тестування на платформі дистанційного навчання або на паперових носіях.

Максимально можлива кількість балів, яку студент може набрати під час тестового контролю самостійної роботи – 100.

Критерії оцінювання за 100-бальною шкалою:

90-100 балів – Студент вільно володіє навчальним матеріалом; висловлює свої думки; творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань; комунікативні уміння та навички сформовані на високому рівні; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання і оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань.

80-89 балів – Студент вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні помилки у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці; за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдань.

70-79 балів - Студент вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає помилки у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці; за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою, допускаючи незначні помилки.

60-69 балів - Студент володіє навчальним матеріалом поверхово; ознайомлений з основними поняттями навчального матеріалу; комунікативні уміння та навички сформовані частково; під час відповіді плутає поняття,

непереконливо відповідає, додаткові питання викликають невпевненість; планує та виконує частину завдань з допомогою викладача.

50-69 балів – Студент володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно; на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків; знайомий з основними поняттями навчального матеріалу; комунікативні уміння та навички сформовані частково; під час відповіді допускаються суттєві помилки; має елементарні нестійкі навички виконання завдань; планує та виконує частину завдань за допомогою викладача.

Менше 50 балів – У студента не сформовані комунікативні уміння та навички; студент допускає велику кількість помилок, що ускладнює розуміння; студент не володіє навчальним матеріалом; виконує лише елементарні завдання, потребує постійної допомоги викладача.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	зараховано
80 – 89	B	Добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	Задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	<p>Дотримання академічної доброчесності засновується на низці положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Наказ 255 від 31.03.2025 про внесення змін до складу Комісії з питань етики і академічної доброчесності ➤ Наказ 1099 від 31.12.24р. Про зміну в складі Комісії з етики та академічної доброчесності ➤ Наказ №529 від 27.09.2022 р. “Про внесення змін і доповнень до діючих положень університету” ➤ Наказ №530 від 27.09.2022 р. “Про введення в дію нової редакції Кодексу честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника” ➤ Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. ➤ Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. ➤ Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. ➤ Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. ➤ Наказ 1093 про створення комісії ➤ Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника ➤ Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності” ➤ Корисні посилання ➤ Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти: https://naqa.gov.ua/академічна-доброчесність/
--------------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти https://academiq.org.ua/ ➤ Закон України “Про запобігання корупції” - https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18 ➤ Закон України «Про внесення змін до Закону України “Про запобігання корупції” щодо викривачів корупції» – https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/198-IX ➤ Викривачі корупції (відповіді на поширені запитання на сайті Національного агентства з питань запобігання корупції) – https://nazk.gov.ua/uk/departament-organizatsiyi-roboty-iz-zapobigannya-ta-vyyavlennya-koruptsiyi/metodychni-rekomendatsiyi/ ➤ Вебінари “Академічна доброчесність” – https://academiq.org.ua/vebinari-akademichna-dobrochesnist/ ➤ Інформаційні бюлетені “Академічна доброчесність Infobulletin” в межах проекту сприяння академічній доброчесності в Україні (Strengthening Academic Integrity in Ukraine Project – SAIUP) – https://academiq.org.ua/novyny/informatsiini-bulleteni/ <p>Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Організація освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті визначається Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 417 від 03.07.2023 р.):</p> <p>Пропуски семінарських, практичних, лабораторних занять відпрацьовуються в обов’язковому порядку. Студент зобов’язаний відпрацювати пропущене заняття, щоб бути допущеним до здачі екзамену.</p> <p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (наказ ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309) – стор. 7.</p> <p>Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, регламентується у відповідності до «Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти»</p> <p>Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Невідповідна поведінка під час заняття	<p>Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» – ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Неформальна освіта	<p>Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 24 листопада 2022 р. № 672) - https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>

8. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення

Спортивний зал, спортивний інвентар

Рекомендована література

Основна:

1. Губа В.П. Теорія і методика міні-футболу (футзалу). Нав. Посібник. Київ, Спорт, 2016. 200 с.
2. Іваніцький Р. Б., Бичук І. О., Бичук О. І., Швай О. Д., Герасимюк П. П. Основи навчання гри у футзал : метод. рекоменд. Луцьк, 2023. 54 с. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/22038/1/futsal_met.pdf
3. Костенко М.П., Краснов В.П., Отрошко О.В. Футзал в закладах вищої освіти: навч.- метод. посібник для науково-педагогічних працівників кафедр фізичного виховання та студентів неспеціалізованих вищих закладів освіти. Київ: НУБіП України, 2019. 87 с. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/futzal_v_zakladah_vishchoyi_osviti_2019.pdf
4. Методичні рекомендації до оволодіння техніко-тактичними елементами гри у міні- футбол (футзал) / Уклад.: А.Р. Гринь, А.Б. Кондратович. Київ: НТУУ «КПІ» ім. Ігоря Сікорського, 2017. 54 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/19240>
5. Основи технічної підготовки з футзалу на факультативних заняттях. Методичні вказівки / Уклад. І.А. Шемчак, В.К. Тихонов. Вінниця: ВНТУ, 2021. 34 с. URL: <https://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/36095/110919.pdf?sequence=3&isAllowed=y>
6. Заболотній Д. А., Костенко М.П., Краснов В. П. Футбол. Основи методики навчання гри: навчально-метод. посібник. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2015. 58 с.
7. Костюкевич В. М. Теорія і методика спортивної підготовки (на прикладі командних ігрових видів спорту): Навчальний посібник. Вінниця, 2014. 616 с.
8. Лапчук Н. О., Удачина Л. А. Організація та суддівство змагань з видів спорту Навчально-методичний посібник. Маріуполь, 2014. 51 с.
9. Стасюк Р.М., Левковець О.Г. Методика навчання студентів вищих навчальних закладів елементів гри в міні-футбол Методичний посібник. Суми, 2017. 82 с.
10. Футзал: правила гри 2014/2015 pp., FIFA-Strasse 20 8044 ZurichSwitzerland, переклад українською мовою. Федерація футболу України, 2013. 155 с.
13. Хотенцева О.В., Костенко М.П., Фізичне виховання: метод. рекомендації з техніко- тактичних дій в міні-футболі для усіх напрямків підготовки бакалаврів денної форми навчання. Вінниця: ТОВ «Фірма Планер», 2016. 42 с.

Додаткова

1. Горбуля В.О., Горбуля В.Б., Єсіонова Г.О., Горбуля О.В. Фізичне виховання: футбол: навчально-методичний посібник для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» усіх напрямів підготовки. Запоріжжя: ЗНУ, 2014. 95 с.
2. Мошенець О.Д. Методика навчання вправ із футболу. Фізичне виховання в школах України. 2011. № 8. С. 25–29.
3. Ріпак І. Футбол: навч. посіб. Львів: Ліга-Прес, 2010. 224 с.
- Чубур А. І. Вправи на вдосконалення техніки гри в футбол. Фізичне виховання в школах України. 2016. № 5. С. 29–35.
4. О. Кіктенко, С. І. Караулова, Л. Б. Маланюк, О. О. Пазичук, О. В. Мозолок Оптимізація фізичної підготовки футболістів-аматорів засобами функціонального тренінгу TRX. Фізичне виховання та спорт № 1 (2025): С.292-300 <https://doi.org/10.26661/2663-5925-2025-1-38>
5. Еволюція моделей змагань у європейському професійному футболі / Хіменес Христина, Бріскін Юрій, Синиця Андрій, Маланюк Любомир, Гнатчук Ярослав // Physical Culture and Sport : Scientific Perspective. – 2024. – Vol. 2, N 1. – P. 38–46. <https://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/36087>